

FINNVERA

Suomalaisyrietykset keskikastia vai poikkeus? Katsauksessa eurooppalainen yritysrahoitusvertailu

Rahoitus & kasvu -kesäkatsaus 2/2026

Tiivistelmä

Katsaus tarkastelee suomalaisten pk-yritysten rahoituskokemuksia EKP:n SAFE-kyselyn perusteella suhteessa muuhun euroalueeseen ja Ruotsiin. Katsauksen keskeisimmät havainnot:

- Suomalaiset pk-yritykset pitävät pankkilainaa selvästi euroalueen yrityksiä useammin käyttökelpoisena rahoitusvaihtoehtona. Tämä ei kuitenkaan näy korkeampana lainanhakuaktiivisuutena näiden yritysten kesken. Yritysten yleisin syy jättää laina hakematta on kokemus riittävästä omista varoista.
- Suomalaisyritykset raportoivat euroalueen yrityksiä useammin sisäiset varat relevanttina rahoitusmuotona. Vaikka monet yritykset kokevat pärjäävänsä omalla rahoituksella, ulkopuolinen rahoitus mahdollistaa usein suuremmat investoinnit ja mahdollistavat nopeampaa kasvua.
- Rahoituksen käyttötarkoituksissa Suomi muistuttaa pitkälti muuta Eurooppaa investointien osalta, mutta suomalaisyritykset käyttävät rahoitusta euroalueen yrityksiä useammin käyttöpääoman tarpeisiin ja velkojen uudelleenrahoitukseen.
- Suomen keskeisin euroalueesta poikkeava havainto liittyy vakuuksiin. Riittämättömät vakuudet ovat nousseet yleisimmäksi yksittäiseksi ulkoisen rahoituksen esteeksi suomalaisissa pk-yrityksissä, ja yritykset raportoivat vakuusvaatimusten kiristyneen Suomessa selvästi euroaluetta voimakkaammin.
- Vakuuksiin liittyvät haasteet eivät kuitenkaan SAFE-aineiston perusteella näyttäisi johtuvan yritysten yleisestä taloudellisen tilanteen heikkenemisestä. Suomalaisyritysten arviot oman pääoman kehityksestä ovat olleet viime vuosina euroaluetta myönteisempiä, eikä taloudellisesti haavoittuvien yritysten osuus ole euroaluetta korkeampi.
- Ruotsiin verrattuna suomalaisyritykset pitävät rahoitusmuodoista relevantimpana pankkilainaa ja sisäisiä varoja, kun taas ruotsalaiset yritykset pitävät relevanttina rahoitusmuotona useammin oman pääoman ehtoista rahoitusta.

Johdanto

Yritysten mahdollisuudet investoida, kasvaa ja uudistua riippuvat paitsi rahoituksen kysynnästä myös siitä, millaisin ehdoin rahoitusta on saatavilla. Vaikka euroalueen yritysrahoitusta ohjaa pitkälti yhteinen sääntelykehikko, yritysten kokemukset rahoituksen saatavuudesta eivät ole kaikissa maissa samanlaisia. Eroja voi syntyä esimerkiksi rahoitusmarkkinoiden rakenteesta, pankkien luotonantokäytännöistä, maiden erilaisista taloustilanteista sekä siitä, millaisia rahoitustarpeita yrityksillä on.

Suomen talouden kasvunäkymät ovat viime vuosina olleet vaihtelevia, hitaasti, ja yritysrahoitusta koskevassa keskustelussa huomio on kohdistunut erityisesti korkeampaan korkotasoon, investointien vaikeuteen sekä yritysten rahoituksen saatavuuteen. Samalla on herännyt kysymys siitä, missä määrin mahdolliset rahoitushaasteet johtuvat yritysten omasta taloudellisesta tilanteesta ja missä määrin rahoituksen tarjontaan tai rahoitusehtoihin liittyvistä tekijöistä. Talousnäkymien vähittäinen paraneminen tekee kysymyksestä ajankohtaisen: kasvun ja investointien vahvistuminen edellyttää toimivia rahoitusmarkkinoita ja yritysten mahdollisuutta saada rahoitusta kohtuullisin ehdoin.

Tässä katsauksessa tarkastellaan suomalaisten yritysten, etenkin pk-yritysten, rahoituskokemuksia Euroopan keskuspankin SAFE-kyselyn perusteella. Katsauksessa tarkastellaan muun muassa pankkilainan asemaa yritysrahoituksessa, rahoitusrajoitteisuutta sekä vakuuksien merkitys rahoituksen saatavuuden kannalta. Tuloksia verrataan ensisijaisesti muuhun euroalueeseen sekä Ruotsiin.

Katsauksen keskeinen havainto on, että suomalaiset pk-yritykset pitävät pankkilainaa tärkeänä ja käyttökelpoisena rahoitusmuotona selvästi useammin kuin yritykset keskimäärin muualla euroalueella. Tämä ei kuitenkaan näy korkeampana lainanhakuaktiivisuutena. Samaan aikaan yritykset kokevat, että rahoituksen ehdot ovat kiristyneet Suomessa erityisesti vakuusvaatimusten osalta, vaikka yritysten arviot omasta taloudellisesta tilanteestaan ovat keskimäärin säilyneet suhteellisen myönteisinä.

Aineisto ja menetelmät

SAFE-aineisto

Katsauksessa hyödynnetään Euroopan keskuspankin (EKP) toteuttaman Survey on the Access to Finance of Enterprises -kyselyn (SAFE) anonymisoitua mikroaineistoa. SAFE on vuodesta 2009 lähtien toteutettu yritys-kysely, jonka tarkoituksena on seurata yritysten rahoituksen saatavuutta, rahoitustarpeita, rahoituskustannuksia sekä yritysten taloudellisen tilanteen kehitystä erityisesti euroalueella. SAFE kattaa kaiken kokoiset yksityiset yritykset teollisuuden, rakentamisen, kaupan ja palveluiden toimialoilta. Maatalous, rahoitusala, julkinen sektori sekä eräät muut toimialat on rajattu kyselyn ulkopuolelle. Vastaajina toimivat yritysten toimitusjohtajat, talousjohtajat tai muut taloudellisesta päätöksenteosta vastaavat henkilöt. Haastattelut toteutetaan pääosin puhelinhaastatteluina, minkä lisäksi käytetään verkkokyselyitä.

Katsauksessa keskitytään pieniin ja keksisuuriin yrityksiin (alle 250 työntekijää), jotka muodostavat valtaosan Suomen ja euroalueen yrityskannasta. Tarkasteluja täydennetään koko yritysjoukon tarkasteluilla, jotka sisältävät myös suuryritykset, mutta tuloksia ei raportoida erikseen suuryritysten osalta suuryrityshavaintojen vähäisyyden vuoksi.

Kyselykierrokset ja viiteajanjakso

Kysely toteutettiin vuosina 2009–2023 puolivuositain. Vuodesta 2024 lähtien SAFE on toteutettu neljännesvuositain. Ensimmäisen ja kolmannen vuosineljänneksen kyselykierrokset (Q1 ja Q3) ovat otannaltaan laajempia; niissä osalle vastaajista viiteajanjaksoon sidotut kysymykset esitetään kolmen kuukauden ja osalle kuuden kuukauden ajanjaksoilla. Toisen ja neljännen vuosineljänneksen kierrokset (Q2 ja Q4) ovat otannaltaan suppeampia, ja niissä käytetään ainoastaan kolmen kuukauden viiteajanjaksoa.

Neljännesvuosikierrokset noudattavat kalenterivuosisijakoa, kun taas puolivuosisikierrosten H1- ja H2-merkinnät ovat SAFE-kyselyn omia ajanjaksomääritelmiä: H1 tarkoittaa huhtikuun ja syyskuun välistä ajanjaksoa (toinen ja kolmas neljännes) ja H2 lokakuun ja maaliskuun (neljäs ja ensimmäinen neljännes) välistä ajanjaksoa. Näin esimerkiksi 2025H2 viittaa ajanjaksoon lokakuu 2025–maaliskuu 2026.

Viiteajanjaksoon sidotuissa kysymyksissä (esimerkiksi rahoitustarve, rahoituksen saatavuus tai lainanhaku) raportin pitkän aikavälin tarkastelut perustuvat kuuden kuukauden havaintoihin, mikä mahdollistaa vertailukelpoisuuden ennen vuotta 2024 kerättyyn aineistoon asti. Tämä vastaa myös EKP:n omien maakohtaisten julkaisujen pääasiallista käytäntöä.

Viiteajanjaksosta riippumattomissa kysymyksissä (esimerkiksi eri rahoituslähteiden käyttökelpoisuus) voidaan sen sijaan hyödyntää kaikkia saatavilla olevia havaintoja, sekä puolivuosi- että neljännesvuosikierroksilta, koska kysymys ei viittaa mihinkään tiettyyn takautuvaan ajanjaksoon. Tällaisissa tarkasteluissa (esimerkiksi Kuvio 1) raportin kuviot kattavat siis koko saatavilla olevan aikasarjan vuodesta 2017 lähtien. Tulosten tulkinnassa on kuitenkin huomioitava, että Q2- ja Q4-kierrosten otoskoko on Q1- ja Q3-kierroksia pienempi.

Otanta ja otoskoko

SAFE perustuu ositettuun otantaan, jossa yritykset poimitaan yritysrekistereistä maa-, kokoluokka- ja toimialaryhmittäin. Vuodesta 2024 lähtien otanta on perustunut pääosin Orbis-yritysrekisteriin. Otoksen rakennetta on tarkoituksellisesti tasapainotettu siten, että myös pienemmistä maista ja yrityskokoluokista saadaan analyysin kannalta riittävä määrä havaintoja.

Kaikki tässä raportissa esitetyt tulokset on painotettu SAFE-aineiston virallisella painomuuttujalla (wgtCommon). Painot kalibroidaan siten, että aineisto vastaa mahdollisimman hyvin yrityskannan rakennetta maan, toimialan ja yrityskoon suhteen. Lisäksi otetaan huomioon yritysten työllisyyspaino. Painotuksen tarkoituksena on parantaa tulosten vertailukelpoisuutta maiden ja yritysryhmien välillä.

Suomi kuuluu niihin euroalueen maihin, joiden osalta SAFE-kyselyn otoskoko mahdollistaa jatkuvan maakohtaisen raportoinnin. Suomen otoskoko on ollut tyypillisesti noin 400–500 yritystä laajoilla Q1- ja Q3-kierroksilla sekä noin 150–250 yritystä suppeammilla Q2- ja Q4-kierroksilla vuodesta 2024 lähtien. Taulukossa 1 esitetään Suomen ja koko aineiston otoskoot katsauksessa hyödynnetyillä kyselykierroksilla.

Taulukko 1 Suomen ja koko SAFE-aineiston otoskoot kyselykierroksittain vuosina 2017–2026. Lähde: EKP SAFE.

Kierros	Suomi (n)	Koko otos (n)
17H1	502	17 534
18H1	501	17 848
19H1	505	18 159
20H1	503	16 918
21H1	501	15 840
22H1	449	15 625
23H1	502	15 855
24Q1	498	11 699
24Q2	250	5 940
24Q3	512	16 820
24Q4	146	5 393
25Q1	443	11 022
25Q2	224	5 367
25Q3	325	13 334
25Q4	201	5 067
26Q1	392	10 544
26Q2	232	5 087

Vertailuryhmät ja tilastollinen testaus

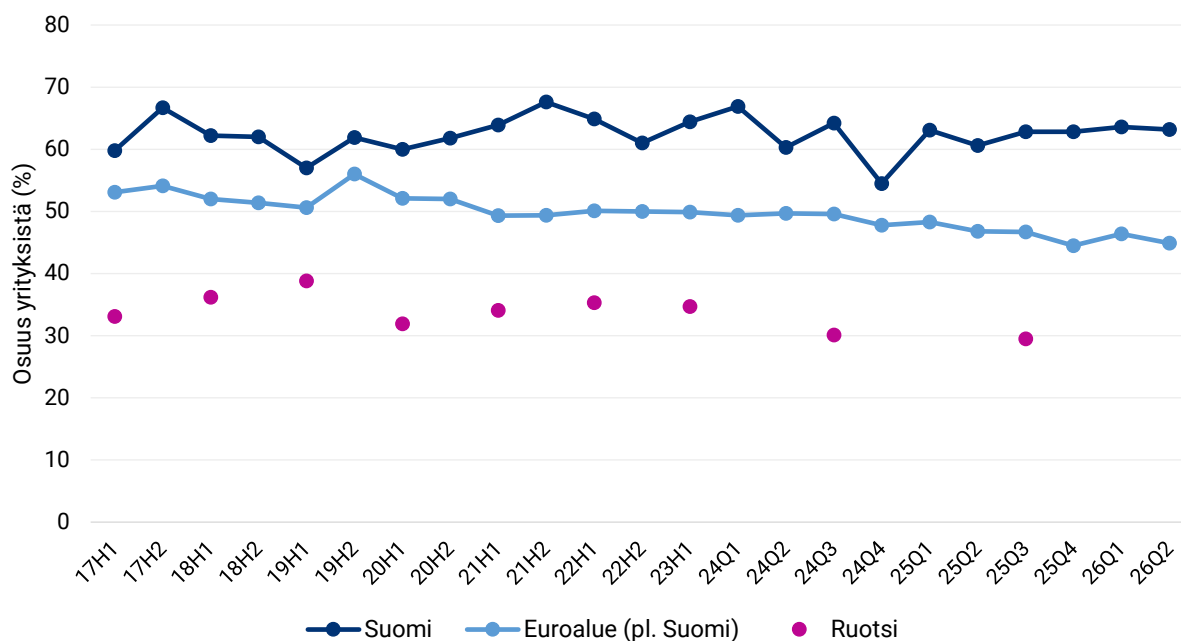
Raportin ensisijainen vertailukohta on euroalue (pois lukien Suomi), koska jäsenmaita yhdistävät yhteinen rahapolitiikka sekä pitkälti yhtenäinen pankkisääntely- ja valvontakehikko. Maiden välillä on kuitenkin rakenteellisia eroja, minkä vuoksi euroalueen keskiarvoa tulee tulkita yleisenä vertailukohtana eikä yksittäisen maan kaltaisena referenssinä. Ruotsia käytetään täydentävänä vertailumaana, koska se on Suomen tavoin pieni ja avoin talous, mutta sen yritysrahoituksen rakenne poikkeaa monin tavoin Suomesta. Ruotsi ei kuulu euroalueeseen ja on mukana SAFE-kyselyssä harvemmilla kierroksilla kuin euroalueen maat. Tämän vuoksi Ruotsia koskevat havainnot kattavat lyhyemmän tai katkonaisemman aikasarjan kuin Suomea ja muuta euroaluetta koskevat tulokset. Vastaajat, jotka eivät ole osanneet ottaa kantaa tarkasteltaviin kysymyksiin, on jätetty kunkin tarkastelun ulkopuolelle.

Yritysten rahoituslähteet ja niiden merkitys

SAFE-kyselyssä yrityksiltä kysytään pitääkö yritys useita eri rahoituslähteitä relevantteina: onko rahoituslähde käytetty aiemmin tai harkittaisiinko sen käyttöä tulevaisuudessa. Tässä osiossa tarkastellaan erityisesti pankkilainaa, sisäisiä varoja, oman pääoman ehtoista rahoitusta sekä tukia, tuettuja lainoja ja takauksia.

Pankkilainalla tarkoitetaan tässä pankkien myöntämiä lainoja pois lukien tuetut pankkilainat, tilinylitysluotot ja luottolimiitit. Mittari kuvaa, kokevatko yritykset pankkilainan käyttökelpoiseksi rahoitusvaihtoehdoksi riippumatta siitä, hakevatko ne parhaillaan rahoitusta.

Kuvio 1 Pankkilainaa relevanttina rahoituslähteenä pitävien pk-yritysten osuus. Lähde: EKP:n SAFE-kysely.

Suomalaiset pk-yritykset pitävät pankkilainaa käyttökelpoisena rahoitusvaihtoehtona selvästi euroalueen pk-yrityksiä useammin. Ero on säilynyt suhteellisen vakaana koko tarkastelujakson ajan: vuosien 2017–2026 kaikilla kyselykierroksilla pankkilainan relevantiksi arvioivien yritysten osuus oli Suomessa euroalueen keskiarvoa korkeampi. Ero oli tilastollisesti merkitsevä jokaisella havaintokerralla. Vuoden 2026 alussa noin 64 prosenttia suomalaisista pk-yrityksistä piti pankkilainaa relevanttina rahoituslähteenä, kun euroalueella vastaava osuus oli noin 46 prosenttia.

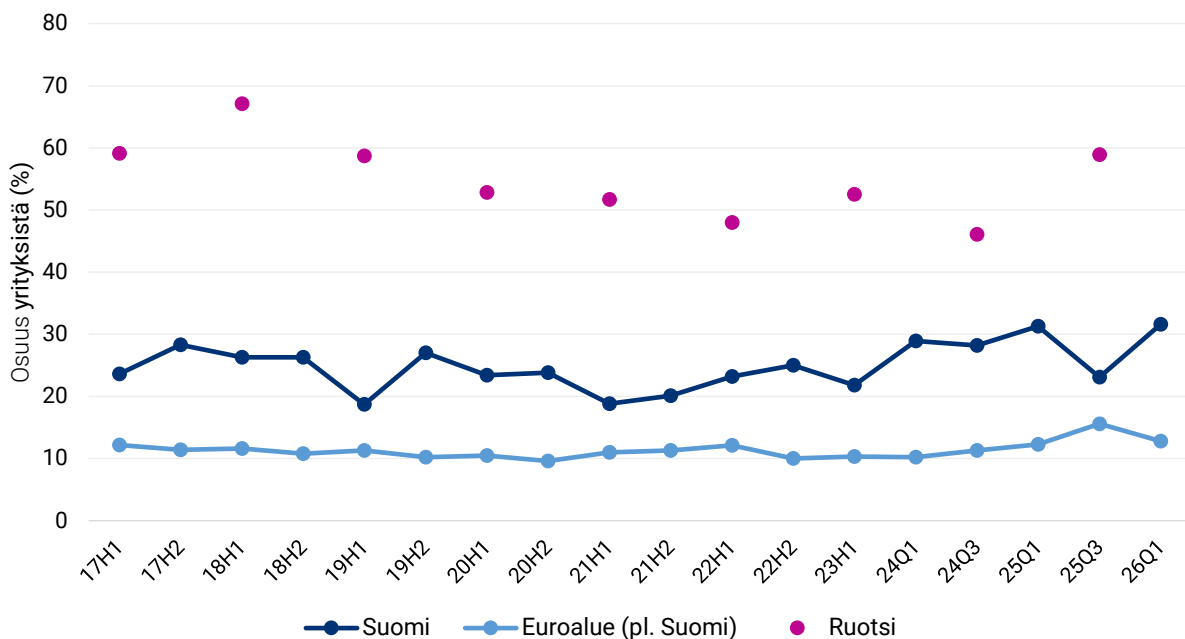
Taulukko 2 Pankkilainan koettu relevanttius Suomessa kohderyhmittäin. Lähde: EKP:n SAFE-kysely.

Kohderyhmä	2023H2	2024H1	2024H2	2025H1	2025H2
Pk-yritykset (SME)	66,9 %	64,2 %	63,1 %	62,8 %	63,6 %
Kaikki yritykset	71,1 %	69,0 %	63,7 %	71,2 %	65,6 %

Kun tarkasteluun otetaan mukaan myös suuret yritykset, pankkilainaa relevanttina pitävien yritysten osuus on vielä suurempi. Ero heijastaa sitä, että suuryritykset pitävät pankkilainaa keskimäärin pk-yrityksiä useammin käyttökelpoisena rahoitusvaihtoehtona. Suuryrityksiä koskevia tuloksia ei kuitenkaan raportoida erikseen havaintomäärien vähäisyyden vuoksi.

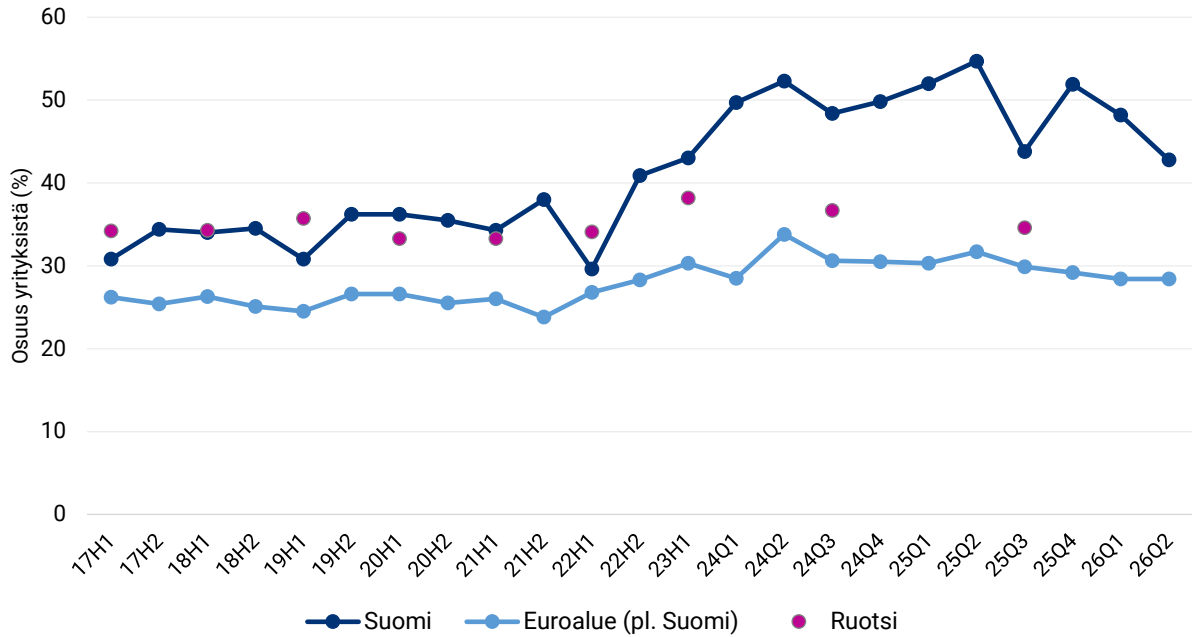
Kiinnostava huomio on, että selkeästi harvempi ruotsalainen yritys raportoi pankkilainan relevanttina rahoitusmuotona. Ruotsin matalampi pankkilainan relevanssi ei yksinään tarkoita heikompaa tai parempaa rahoitusasemaa, vaan kokonaiskuvassa on nähtävissä erilaista rahoitusinstrumenttien käyttöä. Ruotsi erottuu tarkastelussa ennen kaikkea oman pääoman ehtoisen rahoituksen osalta. Ruotsalaiset pk-yritykset pitävät omaa pääomaa selvästi yleisemmin relevanttina rahoitusvaihtoehtona kuin suomalaiset tai euroalueen yritykset keskimäärin. Tuoreimmalla käytettävissä olevalla havaintokerralla (25Q3) noin 60 prosenttia ruotsalaisyrityksistä piti oman pääoman ehtoista rahoitusta relevanttina, kun Suomessa vastaava osuus oli noin 23 prosenttia ja muualla euroalueella noin 16 prosenttia.

Kuvio 2 Oman pääoman ehtoista rahoitusta relevanttina rahoituslähteenä pitävien pk-yritysten osuus, %. Lähde: EKP:n SAFE-kysely.

Sisäisten varojen osalta kuva on kuitenkin päinvastainen. Suomalaiset pk-yritykset ilmoittavat euroalueen yrityksiä huomattavasti useammin voivansa tukeutua säästöihin, voittovaroihin tai omaisuuden myyntituloihin. Osuus on kasvanut Suomessa erityisesti vuoden 2023 jälkeen ja noussut selvästi euroalueen keskiarvon yläpuolelle. Havainto tukee tulkintaa, jonka mukaan suomalaisyritykset ovat viime vuosina nojanneet aiempaa enemmän omarahoitukseen ulkoisen rahoituksen sijaan.

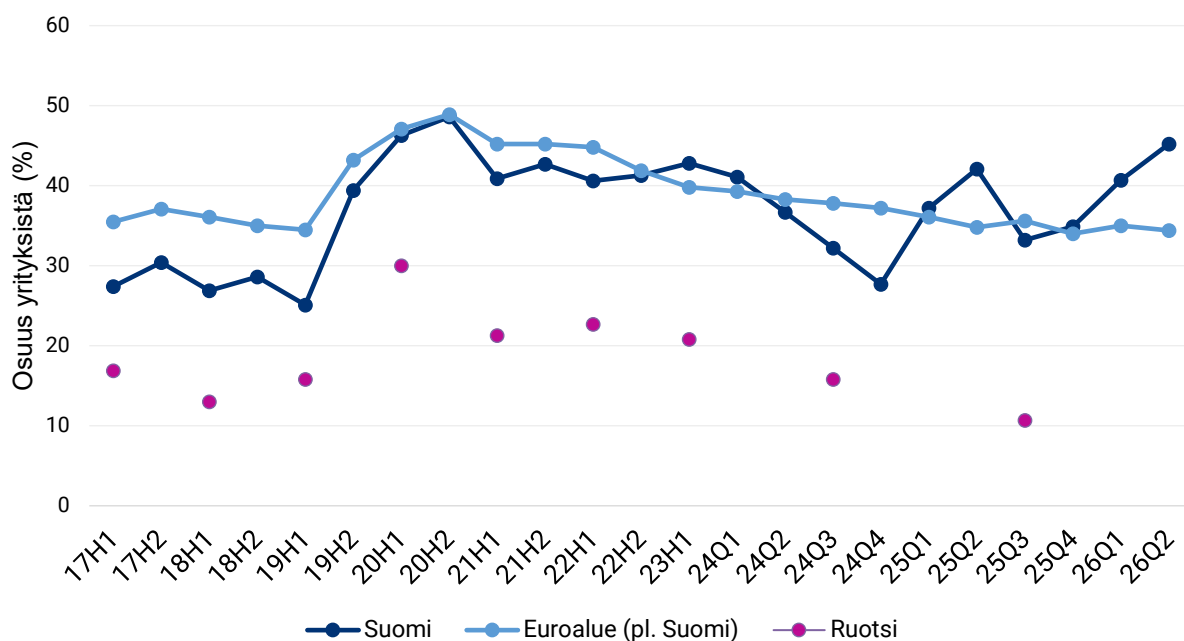
Kuvio 3 Sisäisiä varoja relevanttina rahoituslähteenä pitävien pk-yritysten osuus, %. Lähde: EKP:n SAFE-kysely.

Tuet, tuetut lainat ja takaukset täydentävät kuvaa rahoituksesta

SAFE kysyy erikseen myös sitä, pitääkö yritys tukia tai tuettuja pankkilainoja relevanttina rahoituslähteenä – kysymys kattaa esimerkiksi julkisin varoin myönnettyt takaukset tai korkotuetut lainat. Euroalueella (pl. Suomi) osuuden kehitys on ollut laskevaa vuoden 2020 jälkeen, kun taas Suomi poikkeaa tästä kehityksestä. Kysymyskierroksella 2020H2 noin 49 % sekä suomalaisista että muun euroalueen yrityksistä piti kyseisiä tuettuja rahoitusmuotoja relevanttina. Vuoden 2026 alkuun mennessä tämä osuus oli laskenut noin 35 prosenttiin. Suomen osalta kehitys oli laskeva vuoden 2024 loppuun asti, jonka jälkeen näitä tuettuja rahoitusmuotoja pitävien yritysten osuus lähti nousuun. Vuoden 2026 kierroksilla osuus on noussut yli 40 prosentin. Ruotsissa osuus on ollut Suomea ja muuta euroaluetta selvästi matalampi. Yksittäiset Ruotsin havaintopisteet eivät ole itsessään virheellisiä, mutta niiden taustalla on Suomea ja euroaluetta pienempi otoskoko, minkä vuoksi Ruotsin trendiä kannattaa tulkita yleispiirteenä yksittäisten kierrosten sijaan.

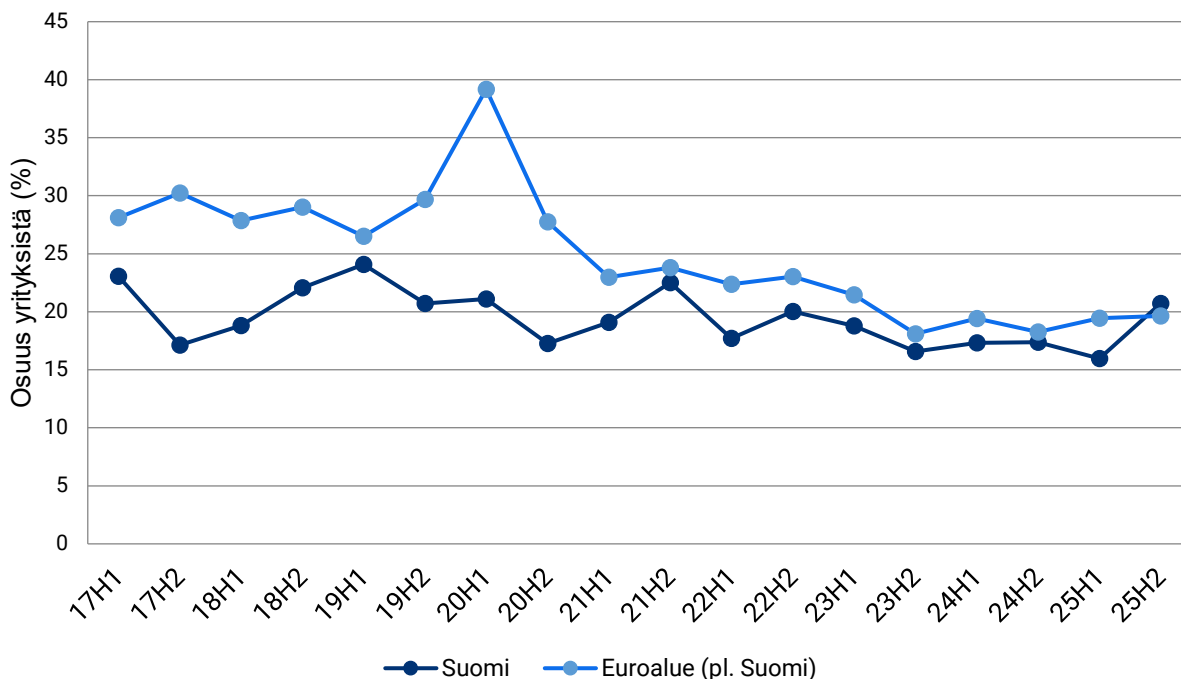
Kuvio 4 Tuetun lainan tai takauksen relevanttina rahoituslähteenä pitävien pk-yritysten osuus, %. Lähde: EKP:n SAFE-kysely.

Pankkilainan käyttökelpoisuus ei tarkoita aktiivista lainanhakua

Se, että pankkilaina koetaan mahdolliseksi rahoitusmuodoksi, ei kuitenkaan tarkoita, että sitä myös aktiivisesti haettaisiin. SAFE kysyy erikseen niiltä yrityksiltä, jotka pitävät pankkilainaa relevanttina rahoituskeinona, ovatko ne hakeneet pankkilainaa kuuden kuukauden aikana.

Kuvio 5 Pankkilainaa puolen vuoden aikana hakeneiden pk-yritysten osuus pankkilainaa relevanttina pitävistä yrityksistä. Lähde: EKP:n SAFE-kysely.

Vaikka suomalaiset pk-yritykset pitävät pankkilainaa euroalueen yrityksiä useammin relevanttina rahoitusvaihtoehtona, ne hakivat pankkilainaa vuosina 2017–2022 pääsääntöisesti euroalueen yrityksiä

harvemmin. Ero oli ajoittain selvä, mutta erityisesti koronapandemian alkuun ajoittuvia havaintoja on syytä tulkita varoen poikkeuksellisen rahoituskysynnän vuoksi.

Suomen ja euroalueen välinen ero on sittemmin kaventunut. Vuoden 2022H2 -kierroksen jälkeen lainanhakemisessa ei ole havaittu tilastollisesti merkitseviä eroja, vaikka Suomen prosenttiosuus on useilla kierroksilla ollut euroaluetta alempi. Loppuvuoden 2025 ja alkuvuoden 2026 kattavalla kierroksella pankkilainaa haki 20,7 prosenttia suomalaisista ja 19,7 prosenttia euroalueen pk-yrityksistä, joille pankkilaina oli relevantti rahoitusvaihtoehto. Käytännössä lainanhaku oli siis samalla tasolla Suomessa ja euroalueella.

Kuvio kuvaa uusien pankkilainahakemusten yleisyyttä tarkastelujakson aikana niiden yritysten joukossa, jotka pitävät pankkilainaa relevanttina rahoitusvaihtoehtona. Se ei siis kerro, kuinka suurella osalla yrityksistä on pankkilaina käytössään.

Niiden joukossa, jotka eivät hakeneet pankkilainaa, yleisin syy sekä Suomessa että muualla euroalueella on arvio siitä, että yrityksellä on käytössään riittävästi omia varoja (2025H2: Suomi 58,3 prosenttia, euroalue 57,9 prosenttia). Merkittävä osa yrityksistä ilmoittaa kuitenkin myös jonkin muun syyn, jota SAFE-kysely ei tarkemmin erittele (Suomi 32,0 prosenttia, euroalue 37,0 prosenttia). Sen sijaan pelko lainahakemuksen hylkäämisestä on harvinaisempi syy jättää pankkilaina hakematta (Suomi 9,7 prosenttia, euroalue 5,1 prosenttia).

Mihin rahoitusta käytetään?

Rahoituksen käyttötarkoitukset tukevat tulkintaa siitä, että maiden erot eivät liity vain rahoituksen saatavuuteen vaan myös yritysten rahoitusrakenteeseen ja toimintaympäristöön. Tuoreimmassa vertailussa Suomi erottuu muusta euroalueesta ja Ruotsista erityisesti siten, että rahoitusta käytetään useammin käyttöpääomaan ja velkojen uudelleenrahoitukseen. Investointien osalta maiden väliset erot ovat sen sijaan pieniä.

Taulukko 3 Ulkoisen ja sisäisen rahoituksen käyttötarkoitukset pk-yrityksissä 2025H1, %. Lähde: EKP:n SAFE-kysely.

Käyttötarkoitus	Suomi	Euroalue (pl. Suomi)	Ruotsi
Investoinnit	32,9 %	34,7 %	33,8 %
Käyttöpääoma	41,1 %	34,4 %	28,7 %
Rekrytointi/koulutus	18,7 %	22,2 %	26,5 %
Uudet tuotteet/palvelut	22,0 %	18,5 %	19,2 %
Velkojen uudelleenrahoitus	16,7 %	12,3 %	7,5 %

Investointien osuus on laskenut sekä Suomessa että euroalueella vuodesta 2017 nykyhetkeen, eikä maiden välillä ole johdonmukaista eroa. Käyttöpääoman osuus puolestaan vaihtelee enemmän eikä osoita selvää trendiä kummassakaan; tuoreimmalla kierroksella Suomi on kuitenkin selvästi euroaluetta korkeampi (41,1 % vs. 34,4 %).

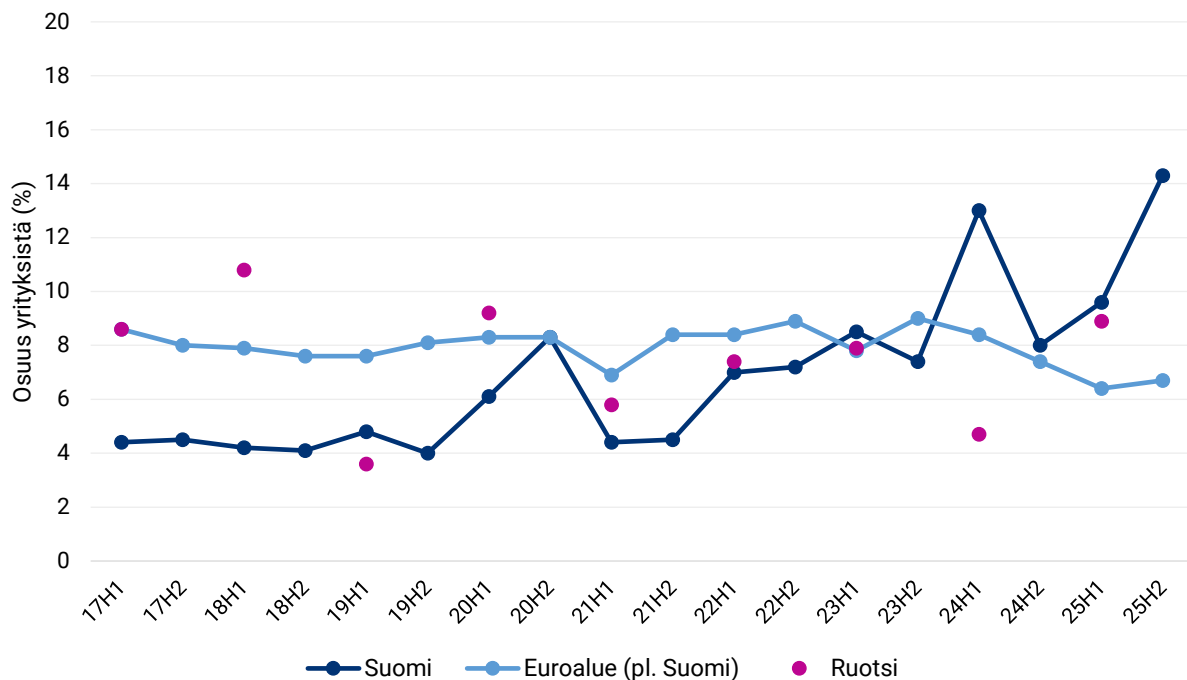
Taulukko 4 Investointeihin ja käyttöpääomaan rahoitusta käyttäneiden pk-yritysten osuus. Lähde: EKP:n SAFE-kysely.

Käyttötarkoitus / puolivuosi	17H1	19H1	21H1	23H1	25H1
Investoinnit, Suomi	43,5 %	37,9 %	41,0 %	33,0 %	32,9 %
Investoinnit, euroalue	40,3 %	41,7 %	38,4 %	35,2 %	34,7 %
Käyttöpääoma, Suomi	40,0 %	33,5 %	38,5 %	34,2 %	41,1 %
Käyttöpääoma, euroalue	32,5 %	34,4 %	36,8 %	33,3 %	34,4 %

Rahoitusrajoitteisuus

Edellä käsitelty lainanhakuaktiivisuus ei vielä kerro, saavatko yritykset hakemaansa rahoitusta. EKP määrittelee SAFE-kyselyn yhteydessä rahoitusrajoitteisiksi (financing obstacles) yritykset, jotka eivät hakenneet pankkilainaa hylkäyksen pelossa tai jotka hakivat lainaa mutta saivat vain osan tarvitsemastaan, kieltäytyivät tarjotusta lainasta sen ehtojen vuoksi tai joiden lainahakemus hylättiin. Osuus suhteutetaan kaikkiin yrityksiin, jotka pitävät pankkilainaa (sis. tuetut lainat) relevanttina rahoitusmuotona.

Kuvio 6 Rahoitusrajoitteisten pk-yritysten osuus pankkilainaa relevanttina pitävistä yrityksistä. Lähde: EKP:n SAFE-kysely.

Tällä tavoin määriteltynä rahoitusrajoitteisten yritysten osuus on Suomessa vaihdellut 4–14 prosentin välillä vuosina 2017–2025: tuoreimmalla havaintokerralla (2025H2) osuus oli Suomessa noin 14 prosenttia, kun muualla euroalueella vastaava osuus oli vajaa 7 prosenttia. Ero ei ole tuoreimmalla kierroksella tilastollisesti merkitsevä tavanomaisella 5 prosentin merkitsevyystasolla ($p=0,055$), joskin se on lähellä sitä. Näyttö on suuntaa antavaa, mutta epävarmaa otoskoon pienuuden takia. Vuosina 2017–2023 Suomi oli useimmiten euroaluetta matalampi tai samalla tasolla. Ero on kääntynyt Suomelle epäedulliseksi vasta vuodesta 2024 lähtien, ja kahdella viimeisimmällä havaintokerralla (2024H1 ja 2025H2) ero on ollut lähellä tilastollista merkitsevyyttä ($p=0,060$ ja $p=0,055$) muttei ylitä 5 prosentin rajaa kummallakaan kierroksella. Yksittäisten kierrosten tarkkoihin prosenttilukuihin kannattaa kuitenkin suhtautua varauksella vähäisemmän havaintomäärän takia.

SAFE:n perusteella arvioitu rahoitusrajoitteisuus jää selvästi alemmaksi kuin Finnveran, Suomen Yrittäjien ja työ- ja elinkeinoministeriön Pk-yritysbarometrissa, jossa rahoitusrajoitteisten yritysten osuudeksi raportoitiin 38 prosenttia keväällä 2026. Lukujen suora vertailu ei kuitenkaan ole mahdollista, sillä mittarit perustuvat erilaisiin määritelmiin: SAFE:ssa rahoitusrajoitteisuus suhteutetaan kaikkiin yrityksiin, jotka pitävät pankkilainaa relevanttina rahoitusvaihtoehtona (menneisyydessä tai tulevaisuudessa), kun taas Pk-yritysbarometrissa tarkastelu kohdistuu vain rahoitusta tarvitseviin yrityksiin. Jos SAFE-aineistoa tarkasteltaisiin Pk-yritysbarometrin kanssa yhteneväisemmällä, suppeammalla nimittäjällä (vain rahoitusta tarvitsevat yritykset), rahoitusrajoitteisten osuus olisi selvästi yllä raportoitua korkeampi. Näin lasketut osuudet ovat vuosittain samaa suuruusluokkaa tai jopa korkeampia kuin Pk-barometrin mukaiset, mutta lukuihin liittyy epävarmuutta pienen havaintomäärän takia.

Ovatko vakuusvaatimukset kiristyneet Suomessa?

SAFE-kyselyssä yrityksiltä tiedustellaan tärkeintä syytä ulkoisen rahoituksen saatavuuteen liittyville ongelmille noin kerran vuodessa, aina H1-kierroksella (kevään Common round -kierros) – kysymystä ei siis esitetä joka puolivuosi. Tuloksia on raportoitu taulukossa 3.

Taulukko 5 Ulkoisen rahoituksen saatavuuteen liittyvien ongelmien tärkein syy Suomessa, muualla euroalueella ja Ruotsissa. Lähde: EKP:n SAFE-kysely.

Syy	2022H1 (FI/EA/SE)	2023H1 (FI/EA/SE)	2024H1 (FI/EA/SE)	2025H1 (FI/EA/SE)
Ei esteitä	45,6 / 38,1 / 54,7	41,9 / 35,1 / 44,0	40,2 / 38,6 / 55,1	42,0 / 47,0 / 62,0
Korko/hinta liian korkea	20,6 / 26,2 / 19,7	28,7 / 37,5 / 29,3	19,1 / 29,2 / 18,2	12,7 / 21,3 / 13,0
Riittämättöm vakuus	15,3 / 10,6 / 9,8	16,6 / 7,9 / 7,7	21,8 / 7,9 / 4,9	26,1 / 9,4 / 6,9
Muu syy	10,3 / 10,4 / 8,1	8,1 / 8,2 / 11,3	9,6 / 9,0 / 8,4	12,5 / 9,5 / 6,5
Rahoitusta ei saatavilla lainkaan	2,8 / 5,1 / 3,2	2,3 / 4,3 / 3,1	4,9 / 4,6 / 7,8	2,2 / 4,0 / 4,8
Omistuksen hallinnan menetys	3,7 / 1,6 / 4,7	2,4 / 1,2 / 4,5	1,8 / 1,3 / 4,6	4,5 / 1,4 / 5,9
Liikaa paperityötä	1,7 / 8,0 / 0,0	0,0 / 5,9 / 0,2	2,6 / 9,4 / 1,0	0,0 / 7,4 / 0,9

Valtaosa yrityksistä ei raportoi ulkoisen rahoituksen saatavuuteen liittyviä esteitä. Vuonna 2025H1 noin 42 prosenttia suomalaisista pk-yrityksistä ja 47 prosenttia euroalueen pk-yrityksistä ilmoitti, ettei rahoituksen saatavuuteen liittynyt lainkaan ongelmia. Esteitä raportoineiden yritysten joukossa maiden välillä on kuitenkin selviä eroja siinä, millaiset tekijät korostuvat.

Vuosina 2022–2023 korko tai rahoituksen hinta oli Suomessa yleisimmin mainittu yksittäinen este ulkoisen rahoituksen saannille. Vuosina 2024–2025 riittämättömät vakuudet nousivat kuitenkin yleisimmäksi esteeksi. Tuoreimmalla havaintokerralla (2025H1) riittämättömät vakuudet mainitsi 26,1 prosenttia suomalaisista yrityksistä, kun korkoon tai rahoituksen hintaan viittasi 12,7 prosenttia.

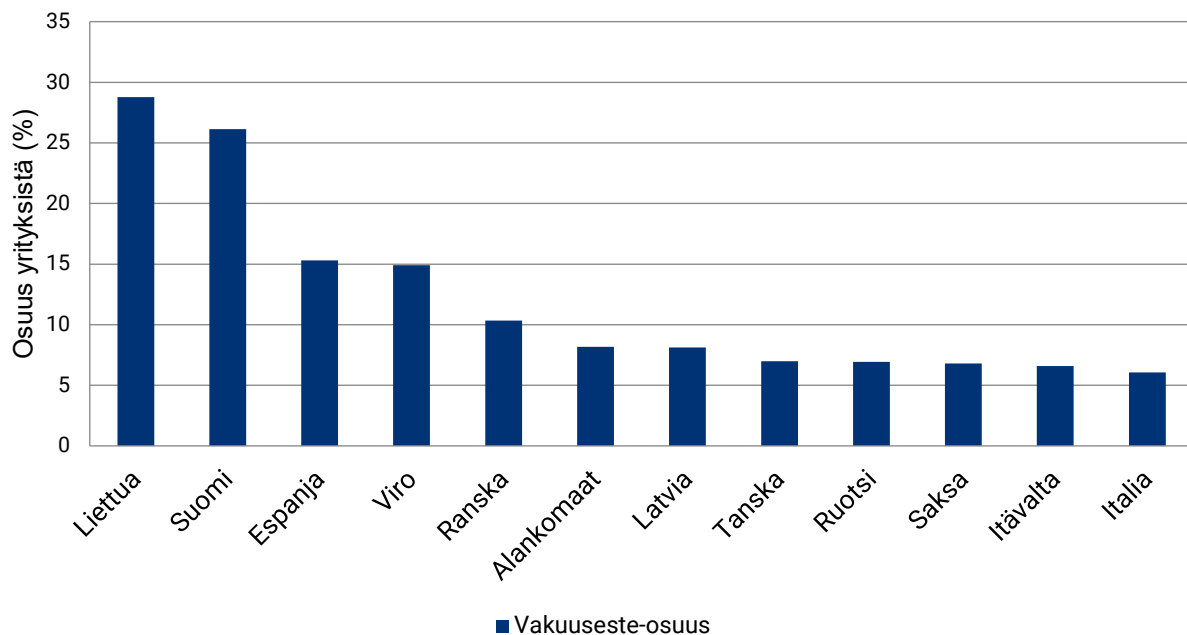
Euroalueella (pl. Suomi) selkeästi yleisin syy on korko/rahan liian korkea hinta. Vuosina 2022–2023 korko tai rahoituksen hinta oli myös Suomessa yleisimmin mainittu yksittäinen este ulkoisen rahoituksen saannille. Vuosina 2024–2025 riittämättömät vakuudet nousivat kuitenkin yleisimmäksi esteeksi. Tuoreimmalla havaintokerralla (2025H1) riittämättömät vakuudet mainitsi 26,1 prosenttia suomalaisista yrityksistä, kun korkoon tai rahoituksen hintaan viittasi 12,7 prosenttia.

Kun tarkasteluun sisällytetään myös suuryritykset, riittämättömän vakuuden mainitseva osuus koko yrityskannasta on pienempi kuin pelkillä pk-yrityksillä laskettuna – suuryritykset kokevat riittämättömän vakuuden esteeksi harvemmin kuin pk-yritykset, mikä laskee koko yrityskannan keskiarvoa.

Tulokset viittaavat siihen, että vakuuksiin liittyvät haasteet korostuvat Suomessa enemmän kuin useimmissa muissa Euroopan maissa. Maiden välinen järjestys kuitenkin vaihtelee jonkin verran kyselykierroksittain, minkä vuoksi yksittäistä havaintoa on syytä tulkita ensisijaisesti tilannekuvana. Koska kysymys esitetään SAFE:ssa vain harvoin, useamman vuoden kehityssuunta on yksittäistä kierrosta informatiivisempi.

Kuviossa 7 esitetään niiden yritysten osuus, jotka ilmoittivat riittämättömät vakuudet keskeiseksi rahoituksen esteeksi tuoreimmalla saatavilla olevalla kyselykierroksella (2025H1).

Kuvio 7 Riittämättömän vakuuden ulkoisen rahoituksen esteeksi ilmoittaneiden yritysten osuus maittain, %.
Lähde: EKP:n SAFE-kysely.

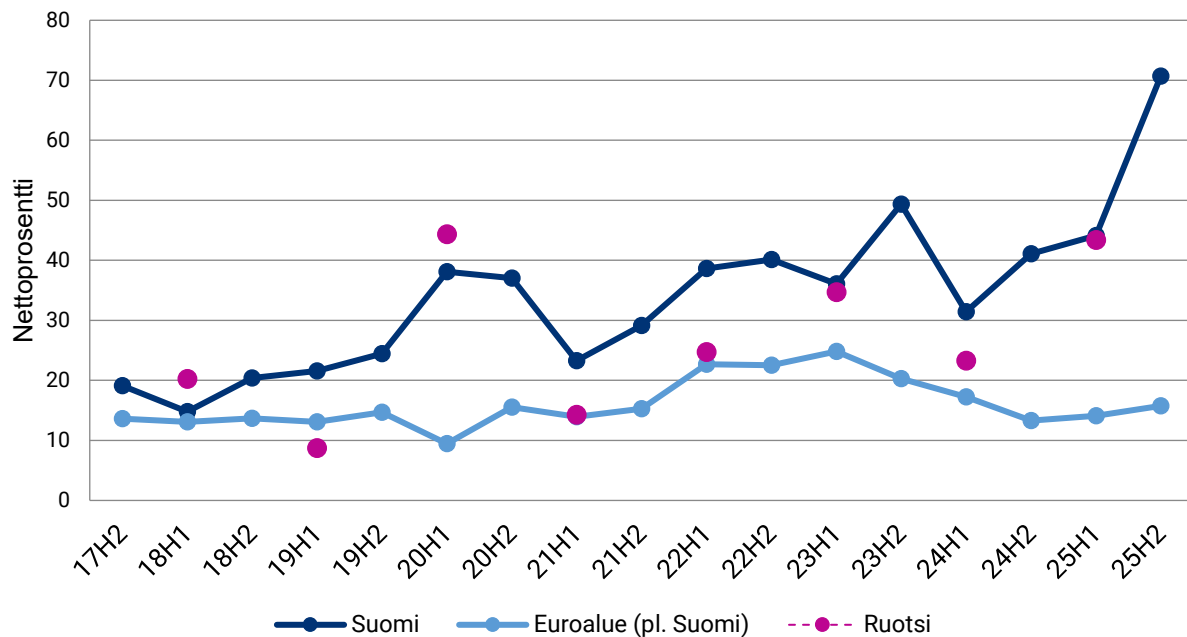

Suomi sijoittuu tuoreimmalla saatavilla olevalla kyselykierroksella (2025H1) toiseksi korkeimmaksi koko vertailuryhmässä – Liettua on tällä kierroksella ainoa maa, jossa riittämätön vakuus mainitaan rahoituksen esteenä Suomea useammin. Suomessa 26,1 prosenttia yrityksistä ilmoitti riittämättömät vakuudet rahoituksen esteeksi, kun vastaava osuus oli esimerkiksi Ruotsissa 6,9 prosenttia, Saksassa 6,8 prosenttia ja Tanskassa 7,0 prosenttia. Suomen ja pienempien maiden (Viro, Latvia, Liettua) osalta havaintomäärä on kuitenkin kohtalaisen pieni, mikä lisää yksittäisen kierroksen tuloksen epävarmuutta.

On myös huomionarvoista, että maiden välillä on merkittäviä eroja siinä, kuinka usein vakuudet koetaan rahoituksen esteeksi, vaikka pankkitoiminnan sääntelykehys on EU:ssa pitkälti yhteinen. Tämä viittaa siihen, että yritysten kokemuksiin vaikuttavat sääntelyn lisäksi myös kansalliset markkinaolosuhteet, pankkikäytännöt ja yritysrahoituksen rakenteet.

Lisäksi SAFE-kyselyssä yrityksiltä tiedustellaan myös sitä, ovatko pankkien vakuusvaatimukset niiden kokemuksen mukaan kiristyneet, pysyneet ennallaan vai löystyneet. Kuviossa esitetään vakuusvaatimusten koettu nettokiristyminen, joka lasketaan vähentämällä vakuusvaatimusten löystymisestä raportoineiden yritysten osuus kiristymisestä raportoineiden yritysten osuudesta.

Kuvio 8 Pankkien vakuusvaatimusten koettu nettokiristymisen pk-yrityksissä. Lähde: EKP:n SAFE-kysely.

Vakuusvaatimusten kiristymisen on lisääntynyt viime vuosina sekä Suomessa että muualla euroalueella. Suomessa yritysten kokema nettokiristymisen on kuitenkin ollut euroaluetta voimakkaampaa koko 2020-luvun ajan. Tuoreimmalla havaintokerralla (2025H2) nettokiristymisen oli Suomessa 70,7 prosenttiyksikköä, kun muualla euroalueella vastaava luku oli 15,7 prosenttiyksikköä. Ero oli suurin koko tarkastelujaksolla havaittu.

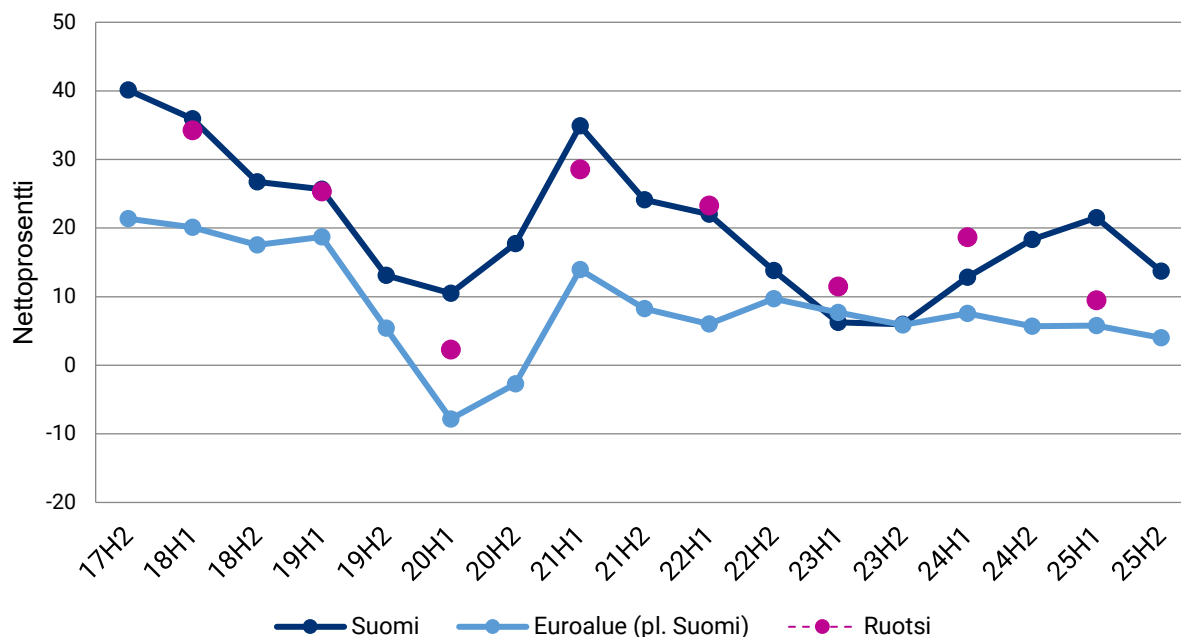
Samalla vakuuksiin liittyvä ero Suomen ja euroalueen välillä on kasvanut selvästi. Vuonna 2022 riittämättömät vakuudet olivat Suomessa 4,6 prosenttiyksikköä euroalueen keskiarvoa yleisempi este, kun vuonna 2025 ero oli jo 16,7 prosenttiyksikköä.

Ei viitteitä yritysten taloudellisen tilanteen heikkenemisestä

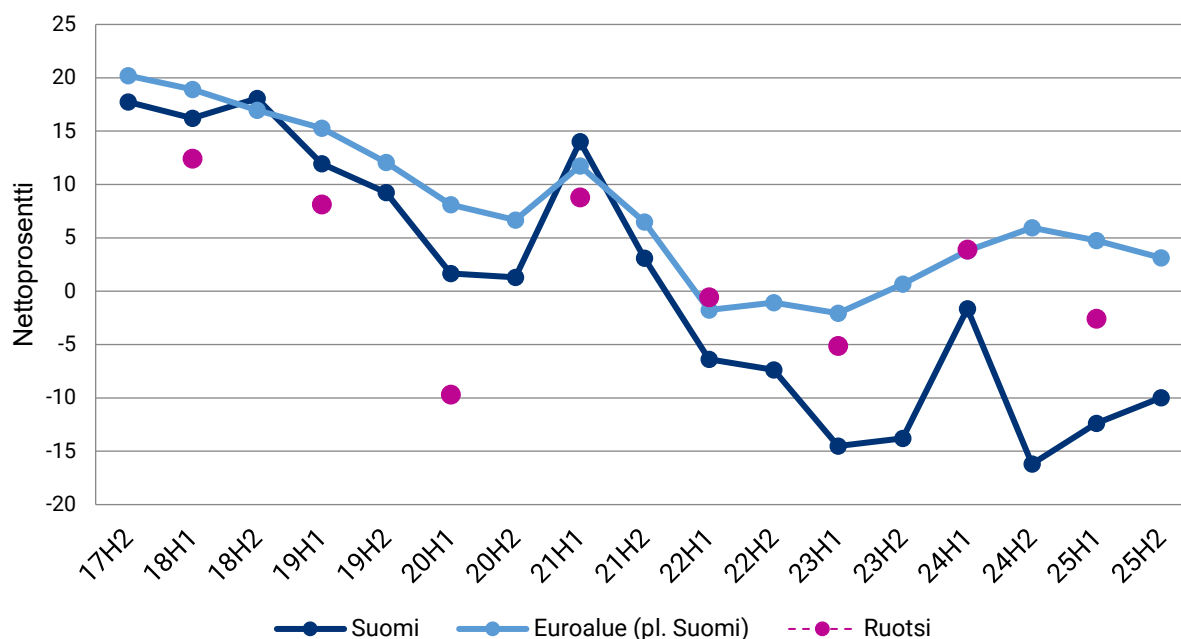
Aiemmat tarkastelut osoittivat, että suomalaiset yritykset kokevat erityisesti vakuusvaatimusten kiristyneen viime vuosina. Tämä herättää kysymyksen siitä, heijastaako kehitys yritysten oman taloudellisen tilanteen heikkenemistä.

Yritysten oman pääoman kehitys on ollut kuitenkin Suomessa 2020-luvulla pääosin euroaluetta vahvempaa. Tuoreimmalla havaintokerralla oman pääoman nettoparaneminen oli Suomessa euroaluetta korkeampi. Samanaikaisesti pankkien luotonantohalukkuutta kuvaava mittari kääntyi Suomessa negatiiviseksi vuonna 2022 ja on pysynyt sen jälkeen pääosin negatiivisena, kun euroalueella luotonantohalukkuus on ollut keskimäärin myönteisempää.

Kuvio 9 Pk-yritysten oman pääoman koettu nettoparaneminen, prosenttiyksikköä. Lähde: EKP:n SAFE-kysely.

Kuvio 10 Pankkien luotonantohalukkuuden koettu nettomuutos pk-yrityksissä. Lähde: EKP:n SAFE-kysely.

Havainto luotonantohalukkuuden heikkenemisestä on linjassa myös EKP:n pankkien luotonantokyselyn (Bank Lending Survey) tulosten kanssa, joissa euroalueen pankit itse raportoivat yrityslainojen luottostandardiensa ja lainaehtojensa nettomääräisestä kiristymisestä lähes yhtäjaksoisesti vuodesta 2022 lähtien¹.

Tulokset eivät viittaa siihen, että vakuuksiin liittyvien haasteiden yleistyminen Suomessa olisi yhteydessä yritysten laaja-alaisesta taloudellisen tilanteen heikkenemisestä. Yritysten vakavaraisuutta kuvaavat arviot ovat pikemminkin kehittyneet euroaluetta suotuisammin. SAFE-aineiston perusteella ei kuitenkaan voida yksiselitteisesti päätellä, mikä selittää vakuusvaatimusten kiristymisen tai luotonantohalukkuuden

¹ https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_surveys/bank_lending_survey/html/index.en.html

heikkenemisen. Havainnot antavat kuitenkin viitettä siitä, että taustalla saattaa olla yritysten taloudellisen tilanteen lisäksi myös muita tekijöitä, kuten pankkien riskinarviointiin tai vakuuskäytäntöihin liittyviä muutoksia.

Yhteenveto

SAFE-aineisto ei anna viitteitä siitä, että suomalaiset pk-yritykset kärsisivät laaja-alaisista rahoituksen saatavuusongelmista suhteessa euroalueeseen, joskin tietyillä yritysryhmillä rahoituksen saannin vaikeuksia voi esiintyä. Pankkilaina on Suomessa edelleen keskeinen ja yleisesti käyttökelpoiseksi koettu rahoitusmuoto, mutta lainanhakuaktiivisuus pankkilainaa relevanttina pitävien kesken on silti ollut viime vuosina hyvin lähellä euroalueen tasoa. Riittämättömät vakuudet korostuvat Suomessa muuta euroaluetta selvästi useammin rahoituksen esteenä, ja yritykset kokevat vakuusvaatimusten kiristyneen Suomessa euroaluetta voimakkaammin.

Ruotsin vertailu korostaa, että yritysten rahoitusrakenteissa on merkittäviä maiden välisiä eroja. Suomalaisyrietykset pitävät muita useammin pankkirahoitusta ja sisäisiä varoja relevantteina rahoitusmuotoina, kun taas ruotsalaisyrietykset näkevät oman pääoman ehtoisen rahoituksen huomattavasti useammin relevanttina.

Vaikka suomalaisyritykset ilmoittavat muita eurooppalaisia yrityksiä useammin pärjäävänsä omilla varoillaan, ulkopuolisella rahoituksella on tärkeä rooli erityisesti kasvun, investointien ja uudistumisen mahdollistajana. Tulorahoitus karttuu yleensä vähitellen, kun taas pankkilainat, takaukset ja oman pääoman ehtoinen rahoitus mahdollistavat investointien toteuttamisen suuremmassa mittakaavassa ja nopeammalla aikataululla. Talousnäkymien parantuessa on tärkeää, että yrityksillä on mahdollisuus hyödyntää myös ulkopuolista rahoitusta silloin, kun kasvuhankkeet sitä edellyttävät.

FINNVERA

Anni Koskinen, ekonomisti,
Finnvera
Puh. 029 460 2921
etunimi.sukunimi@finnvera.fi